

Sköna gröna PELOPONNESOS

*För den som söker ett lugnare Grekland bortom ö-turismens trängsel
men vill åt kristallklara bad och mysiga tavernor är Ermioni
på halvön Peloponnesos den rätta oasen – tusenåriga olivlundar, lokala
delikatesser och svindlande vacker natur gör upplevelsen unik.*

AV LOUISE MALMROS MANFRINATO FOTO HELENE TORESDDOTTER

RES & NJUT

Den vitvita ortodoxa kyrkan är ett landmärke i populära Porto Heli, där den omges av strandpromenadens små mysiga uteserveringar, pinjeträd och hav.

Cerisrosa bougainvillea växer frodigt i hela trakten. Här effektivt till en Greklandsblå port i Ermionis gamla del.

Lokala fiskare lägger till i Hydras hamn för att lasta ur dagens fångst ur sina traditionella båtar.

SKÖNA GRÖNA PELOPONNESOS

UPP OCH NER över Peloponnesos mjukt rundade berg, ett par timmars bilfärd från Aten och vi är framme i Ermioni. Den lilla hamnstaden som sägs vara döpt efter Hermes, gudarnas budbärare, ligger omgärdad av havet från tre håll och är en bra bas för att kika närmare på omtalade utflyktsmål, vackra badplatser och pittoreska öar i närområdet. Förutom båtgäster från olika delar av världen kommer främst inhemska turister till Ermioni. En vänlig liten ort. Inte lika vitkalkad och vackert tillrättatlagd som öarna runt omkring, men levande, charmig och genuin.

Det är siestatid. Högsången är långt borta och ett stillsamt lugn sköljer över oss. Vi kör längs Bisti, den vackra, lummiga pinjeskogen som planterades av traktens skolbarn i början av förra seklet. Vi skymtar små solskimrande badplatser inramade av pinje och klippor och rullar vidare ner mot södra hamnen, Mandrakia. Helglediga greker fyller successivt de många uteserveringarna. Det skålas och skrattas. Doftar mynta, grillad fisk och hav.

Ingen som förra våren följde *Mästarnas mästars* jubileumssång på TV kunde undgå att tjusas av kameravarningarna över de storslagna grekiska vyerna. Gröna, mäktiga berg, djupa raviner, kloster insprängda i bergväggar och det ständigt glittrande, grönbåla havet. När våra res-stela kroppar mjuknat av lite eftermiddagsyoga på vår värdinna Tintins fantastiska terrass får vi utpekat några av mästarnas tävlingsplatser, som vi ser på andra sidan vattnet.

Tintin Blackwell är grafisk formgivare och olivoljeproducent.

Född i Aten, uppvuxen i Genève, sedan 19 års ålder boende i Sverige men med hjärtat och all ledig tid hon kan avvara i Ermioni. När hon var tonåring upptäckte hon till sin förtjusning att hennes amerikanska pappa nyss hade byggt ett hus i Grekland. Det blev för henne början på en lång förälskelse. I drygt 30 år har hon kommit hit, vår, sommar eller höst. Hon har lärt känna många av ortsborna och har gjort otaliga utflykter i de natursköna områdena kring Ermioni, inte minst till sin pappas lilla olivlund i Katafyki.

Tintins intresse för olivolja ledde till att hon för tio år sedan startade trädadoptionsprojektet Manaki Gold. Manaki står för olivsorten. Gold för de antika grekernas namn på oljan, "det flytande guld". Faddrar från hela världen adopterar träd på årsbasis och får Tintins genuina ekologiska olja, med mjuk smak och doft av nyklippt gräs, hemskickad i flaskor med personliga etiketter. Vill man komma ner och krama sitt träd går det bra att hyra in sig i familjen Blackwells vackra hus på höjden.

I regionen Peloponnesos produceras inte bara fin olivolja, utan också underbar honung och lilla Ermioni ska överlag visa sig vara en kulinarisk upplevelse; bara 2 400 fasta invånare men varannan byggnad tycks inhysa en välbesökt restaurang. Vi går en sväng längs strandpromenaden. Restaurang Kaboz ägare, Adonis, hejdar oss. Till hans fiskrestaurang har Tintins pappa kommit sedan 1980-talet och Adonis vill prata och absolut bjuda på ett glas vitt i solen. Vi slår oss ner alldeles vid utkanten av serveringen, ovanför branta

Hos olivoljeproducenten Tintin Blackwell i Ermioni kan man adoptera ett olivträd och få hem den ekologiska, milda oljan med sin egen etikett.

Ermionis populära taverna Spirandreas bjuder på en god variant av grekisk sallad med inlagda kprisblad.

Tintins olivoljekollega Andreas bjuder på ljuvliga souvlaki i sitt lilla hus i olivlunden.

Lite skön svalka i skuggan i Ermionis vackra pinjeskog Bisti.

klippor och hav, dricker välkylt vin och doppar lantbröd i rosa, rivig taramasalata, en röra gjord på torkad och saltad fiskrom, potatis, citronsaft och olivolja. Efteråt en tur till fots runt udden genom pinjeskogen och in mot Limani, den lite större norra hamnen. Vi letar oss uppför branta, smala stigar, njuter av mångfalden i färg och form. Från takåsarna spanar vackert utmejslade akrokeramoner över oss, ett slags ornament, ofta i form av kvinnoansikten som funnits i grekisk och romersk arkitektur sedan antiken, numera ofta ett slags husets skyddshelgon.

Framåt solnedgången tar Tintin oss till en av sina favoritrestauranger, Tzieris, känd för sin kolgrillade kyckling i citron. Såsen med nypressad citronsaft, senap och rikligt med olivolja slinker behagligt ner tillsammans med möra, saftiga kycklingbitar. Till kycklingen får vi den lina, läckra aubergineröran melitzanosalata. Vinet, lite strävt och mindre elegant, passar väl på en grekisk taverna, vid havet i solnedgången. Vinden är ljum även när solen gått ner, och vi sitter kvar länge.

Vi beslutar oss för en dagsutflykt till den saroniska övärlden utanför Ermionis kust. Närmast Ermioni, och populärast bland turisterna, är Hydra. Ön var relativt obekant för omvärlden fram till 1956, då Sophia Loren blev internationellt känd med *Pojke på delfin* som filmades här. Färjorna från Ermioni till Hydra går ofta. Vi sitter på däck i blåsten och njuter av grönbå vyer. Väl inne i Hydramn är bilden en annan än på fastlandet. Pittoreskt, turisttätt och väl-

putsat. Souveniraffärerna ligger tätt. Designerbutikerna likaså. I kvarteren helt nära hamnen känns perfektionismen nästan påträngande: glänsande gatstenar och perfekt nymålade snickerier. När på folktomt och nästan lite själlöst. Men så tittar vi in genom en port och hittar en sagolikt utsmyckad liten ortodox kyrka med vacker gård med himmelsblå valv. Vi går uppför, öster om hamnen hamnar vi på restaurang Ydroneta med fantastisk utsikt över havet, sittplatser i olika nivåer och en tillhörande badplats i form av betongplatta bland klipporna. Här stannar vi i solen, badar, dricker god drink, äter yoghurt med grekisk honung och pinjenötter och lyssnar till lugna loungetoner. Högre upp och längre in har ön betydligt mer karaktär. Vi går förbi flera mysiga uteserveringar och njuter av lugnet. På Hydra finns ingen biltrafik. Man tar sig fram till fots, på muläsna eller häst. Överallt i solen ligger lata katter och njuter. Vi stannar till på en av de välbesökta tavernorna och beställer in en vacker, smakrik grekisk sallad, innan vi barfota, på varma gatstenar, tar oss tillbaka till hamnen och båten. En perfekt dagsutflykt. Och vi börjar förstå Leonard Cohen och Göran Tunström som båda köpte hus här på 1960-talet. De blev för övrigt vänner på ön och skrev på några av sina romaner här ungefär samtidigt, med utsikt över samma glittrande hav, dramatiska berg och vitkalkade hus klättrande över höjderna.

Vi vaknar av att solen letar sig in mellan de tunna linnegardinerna. Tintin har pressat apelsinjuice, rostat grekiskt lantbröd och dukat →

Bar Hydroneta på ön Hydra bjuder på svindlande vackra vyer.

I Grekland är det mesta färgkodat i blått. Som dessa hederliga telefonautomater.

Bläckfisksköttet blir mörare om det får hänga på tork i minst en dag.

Den ortodoxa kyrkan i Porto Heli är väl värd ett besök för kupolens och innertaket fantastiska mosaiker och väggmålningarna i mättade färger.

SKÖNA GRÖNA PELOPONNESOS

på terrassen. Utsikten är om möjligt än mer imponerande i dag: en vy inramad av cerise bougainvillea, ut över helt stilla, spegelblankt vatten. Dags för utflykt igen, vi packar in vatten och apelsiner i Tintins coola bil, en skakig gammal grekiskproducerad Pony med jeepkänsla, och susar ner från höjderna. Vårt första mål är **Didymas grottor**, två enorma hål i bergen, kring vars ursprung forskarna tvistar. Vi parkerar bilen mitt ute i en olivlund och går nerför en smal, brant trappa. Där nere får vi känslan av att kliva ut på en annan planet. Den brunröda bergväggen omgärdar ett enormt slukhål, nästan helt igenvuxet av djungelliknande växtlighet. Via en stenig, smal stig tar vi oss runt hela hålet, med stopp i en stämningsfull liten kyrka insprängd i berget och ett kapell tillägnat Sankt Göran och draken. Plötsligt är vi ute igen, på platt, dammig mark bland knottiga träd.

Dagen ska bjuda på fler lite surrealistiska upplevelser. Tintin undrar om vi vill följa med till **Saladi Beach**, ett mytomspunnet hotell, stängt sedan 2007, dit nyfikna vallfärdar än i dag. Men först stannar vi till för lunch i byn Didyma. Öde och lite trist till en början men plötsligt uppenbarar sig ett torg med inte mindre än tre tavernor. En mycket vänlig kypare serverar bröd och underbar tsatsiki med precis lagom mängd vitlök, följt av välstekt lamm.

Vi ser det uppfifrån bergsvägen. Ett ensamt, enormt, vitt hotell med jättepooch och bred vacker strand framför. När vi kommer närmare inpå ser vi att hotellrummen i hela nio våningar gapar tomma och

mörka och att den stora poolen är torrlagd. Efter att ha beundrat en magnifik utsikt från hotelltaget tar vi oss ner – skönt att vara ute igen. Vi hamnar på stranden vi såg uppfifrån och snorklar en stund i lätt, varmt duggregn.

Tintin kommer på att vi befinner oss nära en restaurang hon gärna vill att vi ska besöka. Hon är bekant med franska **Maryvonne** som är gift med en grekisk grillmästare sedan snart 30 år. Och hur gott det än är med grekisk mat kan man längta efter lite variation efter några dagar. Vi besöker hennes mysiga restaurang i fulsnygga byn Iliokastro. Maryvonne berättar att hon öppnade sin restaurang, som också fick bära hennes namn, eftersom hon alltid älskat att laga mat och att bjuda hem vänner. Till en början var restaurangen liten men ganska snart spred sig ryktet om den goda franska kokkonsten kombinerad med grekiska grillningsmetoder. Här kan man bland annat njuta av lamm som lagats i sju timmar, skalade tomater i kummin och hembakat bröd. Det goda hemgjorda rödvinet smakar mer franskt än grekiskt. Under sommaren behöver man boka två veckor i förväg och en och annan kändis gästar emellanåt. Numera minglar Maryvonne mest och sätter sig gärna ner en stund med sina gäster. I köket står i stället dottern, som kockutbildat sig i Frankrike.

Två av Tintins riktigt goda vänner i Ermioni är **Vangelis** och **Andreas**. Vangelis är agronom och testar och tappar Tintins och sin egen fina olivolja på flaska. Han berättar initierat om olivträd och produktion. Just nu gör han olja av oliver från flera tusen år gamla

Segelbåtar i stilla vatten mot en fond av vitkalkade hus – Ermionis norra hamn i morgonljus är en lisa för själen.

träd. Om oljan kommer att bli ännu godare än vanligt vet han inte än, men han gillar tanken på att utvinna olja från samma träd som Sokrates skulle kunna ha gjort. Vi får en rundtur bland imponerande urgamla olivträd, lär oss att gröna oliver bara är omogna svarta på samma träd och att ett stort träd ger omkring sex liter olja.

Vi är bjudna på grillat på Andreas lilla gård invid Tintins familjs olivlund. Andreas är pensionär och familjens alltiallo. Han har hand om både hus och olivlund när Blackwells inte är där. I huset bredvid Andreas bor hans bror. Deras familj har sedan generationer tillbaka levt av sina citrus- och olivlundar. Men tiderna förändras även på den stilla, grekiska landsbygden, båda Andreas döttrar läser juridik på universitet. Vi hamnar på terrassen med ett glas grekiskt öl medan Andreas lagar souvlaki på utegrillen. Hans gurk- och dillsallad är saftig, köttet välgrillat. En av bröderna och en äldre kusin tittar förbi. Vi pratar olivolja och politik och trivs i lagom värme, bland mullbärsträd, hönor och keligas katter.

Efter ännu en härlig dag, som innehöll besök hos honungstillverkare i bergen, grillad fisk hos Adonis och nattdopp på vägen hem, är det dags att packa väskorna. Sista frukosten på terrassen med färspressat och den oslagbara utsikten ger oss lite lätt separationsångest. Väl i väg mot Aten hinner vi stanna till vid en av de sevärdheter vi sett fram emot och som vi faktiskt fick nys om via just *Mästarnas mästare*: äggklostret. Att vägen upp skulle vara lite oländig visste vi, men efter vad som verkar vara en evighet på steniga, smala vägar brant uppför, utan ett enda möte, börjar vi ifrågasätta om vi kommit rätt. Diskreta, om än sporadiska träskyltar, indikerar att vi närmar oss. Och när vi till slut är framme är det vi ser all möda värt. Utsikten är storslagen. Vid sidan av en djup, frodig ravin med gråliga siluetter av än fler berg i bakgrunden, står en sandfärgad klosterbyggnad i sten, i ett med den rödbeige berggrunden. Vi stannar till och blir stående i förundran. Lite förvånade över det grekiska fastlandets mångfald. Det har varit en mycket givande resa. ●

*”Vi pratar olivolja och politik och trivs i lagom värme,
bland mullbärsträd, hönor och keligas katter”*

PITTORESK PÄRLA

Staden Ermioni, döpt efter guden Hermes, var under perioder före Kristus en blomstrande handelsstad med flera tempel och välbesökta festivaler. I dag går det lugnare till i den lilla hamnstaden, belägen vid en vacker bukt på det grekiska fastlandet i östra delen av regionen Peloponnesos. Men invånarantalet, som på vintern ligger på 2500, stiger markant under sommaren, då de många atenarna med sommarhus i orten slår sig ner. Till Ermionis hamn kommer de större båtarna från Piraeus, de mindre går till och från de kringliggande öarna. Ermioni är ett idylliskt semester mål långt ifrån stressen, med välbevarad vacker arkitektur, ett stort kulinariskt utbud och med en strategisk placering nära spännande dagsutflyktsmål.

RESA HIT:

Lättast är att flyga till Aten och sedan hyra bil. Det finns gott om billiga direktflyg från Arlanda och Kastrup, sedan är det drygt två timmars vacker bilresa till Ermioni. Det är även möjligt att ta båt eller sväve från Piraeus direkt till Ermioni, hellenicseaways.gr, eller buss, ktelargolida.gr.

TREVLIGT BOENDE

Pension Zoe är ett av Ermionis mest populära boenden. Detta charmiga lilla familjedrivna och mycket vänliga pensionat ligger nära hamnen, de övre rummen har fin havsutsikt. Cirka 40 euro per natt per dubbelrum.

zoepension.gr, info@zoepension.gr

Familjen Blackwells hus som nämns i reportaget går att hyra om man är trädfadder.

manakigold.com.

Booking.com har flera trevliga alternativ i Ermioni, det mer turisttöta **Porto Heli** och på öarna **Hydra** och **Spetses**.

GOD MAT

Kaboz är fantastiskt på fisk- och skaldjur och har uteservering med havsutsikt. Akti Mitseon, södra strandpromenaden, Ermioni.

Tzieris har den bästa citronkycklingen och uteservering med havsutsikt. Akti Mitseon, södra strandpromenaden, Ermioni.

Spirandreas Tavern. Efter att de två bröderna Spiros och Andreas lämnat över till sina söner är den populära restaurangen i Ermionis norra hamn minst lika välbesökt. Testa deras bläckfisk alternativt grekisk sallad med inlagda kaprisblad.

Marivonne är en fransk-grekisk, elegant och populär restaurang i byn Iliokastro. Ring och boka i förväg, +30 697 664 24 68.

Hydroneta (på ön Hydra) serverar enkel mat men framför allt goda drinkar, bad och fantastisk stämning och utsikt.

SE & GÖRA

Fysiska aktiviteter: Vilka hälsopromenader! Syreboost i **Bistiskogen**, konditionsstärkande uppför höjderna och till kyrkan över bukten i norra hamnen.

Hantverk, kläder och mat: Mariettas fina butik **Mouseio** i turisttöta Porto Helis hamn. Närproducerat konsthantverk och kläder, bland annat grekiskt siden och otroligt vacker keramik. Olika typer av regionalt vin och olivolja för smakprov, oljan Kalliston rekommenderas!

Honung: Ermionis Honey. Sedan generationer producerar familjen välsmakande honung på timjan, ljung och johannesbröd. Ring och boka tid för besök i butiken och det lilla museet. +30 275 402 18 99/+30 697 379 90 44, ermionis.gr. Ligger vackert på landet bland olivundrar.

Öarna: De vackra öarna **Hydra** (lite större, elegantare) och **Spetses** (mindre men livligare party-ö) ligger nära. Det är tätt mellan färjeavgångarna.

Didymas grottor: Spännande slukhål med promenadslinga och söta kyrkor.

Epidaurus amfiteater: Vad vore en Greklandsresa utan en vacker amfiteater? I den antika staden Epidaurus, i landskapet Argolis på Peloponnesos nordöstra del, finns en av Greklands vackraste teatrar från 300-talet f Kr.

Avgo/Egg monastery: Fantastiskt rofylld plats, obeskrivlig utsikt. visitnafplio.com

Saladi Beach: Mytomspunnet övergivet nudisthotell. Bisarr och lätt kuslig plats. Det finns mycket att läsa på nätet, sök på **saladi beach**.

SKÖNA BAD

Lepitza ligger cirka 20 min nordväst om Ermioni. Sandstrand med taverna, känd för sin vackra solnedgång.

Saladi ligger nordväst om Ermioni. Lång strand med runda vita stenar och ett sött kapell, nedanför mytomspunnet övergivet hotell.

Den så kallade Bistiskogen i Ermioni med lummiga pinjeträd bjuder på vackra, små klippstränder. Här finns fint vatten med bra snorkling.

Mandrakia Ermionis södra hamn har flera små badplatser längs strandpromenaden.

Hydra och **Spetses**. Öarna bjuder på flera vackra badplatser.

Från bergsklostret Avgo blickar man ut över den vackra dalen i riktning mot Argoliska viken.

